

Marina Geli i Fàbregas
Consellera de Salut

L'aposta per una xarxa assistencial d'alt nivell i molt arrelada a la ciutat

El Departament de Salut s'ha compromès totalment amb el projecte que l'IMAS ha dissenyat per al futur de la seva atenció sanitària, centrada als barris del litoral de la ciutat de Barcelona però que també s'ofereix –per l'especialització i la qualitat de la seva recerca– al conjunt del sistema sanitari català. Des del Departament hi participem fent possible l'ampliació de l'Hospital del Mar que, doblant la superfície actualment disponible, es convertirà en un centre pràcticament nou, més adequat a una atenció molt propera i accessible als ciutadans i més funcional per als professionals que hi han d'exercir la medicina del segle XXI.

Aquesta implicació també comporta integrar els hospitals de l'IMAS en la xarxa de centres gestionats directament pel Departament, tot mantenint-hi una participació destacada de l'Ajuntament de Barcelona. La primera institució municipal de Catalunya ha sabut convertir un centre creat fa més de cent anys per a la beneficència i l'atenció de malalts infecciosos en un grup sanitari emblemàtic. Un exemple de com la proximitat al territori millora la presa de decisions i permet estar més atents a les demandes i els canvis socials. Una organització assistencial caracteritzada, també, per la bona qualificació professional, a la qual se suma una destacada dedicació a la recerca i a la formació en ciències de la salut. En definitiva, una entitat que contribueix a prestigiar la nostra sanitat tant per l'alt nivell mèdic i científic assolit com pel fet de disposar d'uns serveis i uns professionals estretament vinculats a la població.

José Cuervo i Argudín
President de l'IMAS

25 anys creant cultura de serveis de salut

El 2008 celebrarem el vint-i-cinquè aniversari de la constitució de l'IMAS. El que inicialment va ser una suma de centres municipals de característiques molt diverses, ha esdevingut avui una xarxa assistencial plenament consolidada centrada en l'atenció especialitzada hospitalària, però també vinculada a l'atenció primària, i amb serveis sociosanitaris i de salut mental.

En aquests anys els centres de l'IMAS han crescut molt en activitat i en professionals, però els serveis també s'han hagut d'adaptar a les noves necessitats. I no només els serveis clínics i diagnòstics, sinó també els organitzatius, de suport i d'atenció als pacients i relació amb la comunitat. L'evolució assistencial ha corregut paral·lela a les reformes físiques i als plans d'empresa, de tal manera que la planificació de futur ha resultat imprescindible per assegurar la continuïtat d'una oferta de qualitat destinada a una població canviant com en cap altre lloc de Catalunya.

El nou Hospital del Mar serà un nou emblema de l'empenta de la nostra organització, tot just després de la posada en marxa i consolidació del Centre Fòrum. Una projecció endavant que també es reflecteix en una nova manera de tractar la població i atendre les seves necessitats de salut, cada vegada més centrada en el conjunt del procés, des del diagnòstic, passant pel tractament, i fins a la reincorporació a la vida comunitària. La cultura de qualitat i servei públic a la comunitat i la combinació d'assistència amb investigació i docència s'han anat modelant durant aquests vint-i-cinc anys. És el millor que tenim per oferir i el que fem valer davant de la nostra ciutat i del conjunt del sistema de salut.

Jordi Varela i Pedragosa
Conseller delegat de l'IMAS

Aquest any 2006 s'ha produït un increment generalitzat de l'activitat assistencial que, en termes d'unitats estàndard de valors se situa en el 4%. Els creixements més grans els hem tingut en l'activitat dels hospitals de dia (15,8%), que s'han remodelat i han ampliat l'oferta, i de l'activitat d'assistència primària (atenció especialitzada i atenció a la salut sexual i reproductiva), a més de la salut mental (36,3%) pel desplegament dels serveis a Sant Martí i Ciutat Vella.

Entre les novetats assistencials descrites en aquesta memòria vull destacar, d'una banda, la continuïtat assistencial, com ara la coordinació i, de l'altra, les relacions amb la primària, i la millora de la gestió clínica, que és el que caracteritza el model d'atenció que s'està consolidant actualment. Un model que situa el pacient i les seves necessitats de salut en el centre de l'activitat assistencial i en el qual tots els dispositius i professionals sanitaris s'organitzen al voltant seu.

Pel que fa a les millores tecnològiques, hi sobresurt la posada en marxa d'un segon multilàmines que, juntament amb altres actualitzacions en l'equipament radioteràpic, permetrà un tractament oncològic més precís i, per tant, menys lesiu. D'altra banda, el centre PET, inaugurat el 2005, ja funciona a ple rendiment alhora que porta a terme una important activitat de recerca. En l'àmbit de la investigació mantenim una presència notable en la comunitat científica vehiculada sobretot a través d'un IMIM renovat i reubicat al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona. Aquest any és rellevant la projecció de la recerca, que ha experimentat increments en el nombre de publicacions científiques (un 20,7% més) i en la presència pública en els mitjans de comunicació.

La recerca, juntament amb la formació continuada i la docència de pregrau i postgrau que s'està estructurant al voltant de la nova Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, constitueix un complement de primer ordre, ara ja indissociable de la nostra primera activitat, que és la prestació assistencial. En aquest sentit hem de subratllar l'increment de vuit places de MIR i l'acreditació docent per primera vegada de l'especialitat de Cardiologia.

La qualitat és un valor que creiem inseparable de la nostra tasca diària, i així ho entenen també els molts professionals que s'hi impliquen a través del que anomenem "projectes estrella", els comitès i les comissions actives, i el Comitè Directiu, compromès amb els objectius sorgits de la Comissió d'Assessorament de Qualitat.

Tots aquests resultats s'han obtingut amb uns nivells d'eficiència que ens han fet mereixedors del reconeixement com a millor hospital de la nostra categoria en l'avaluació dels TOP 20. Una projecció que combina la nostra vocació de centres vinculats a la comunitat amb la necessària especialització i terciarització dels grans hospitals.

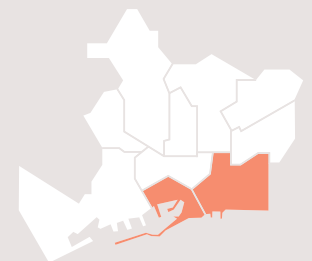
Estat actual i projecte de l'ampliació de l'Hospital del Mar

Població de referència	
Sant Martí	205.049
Ciutat Vella	114.405
Professionals	2.461
Llits d'aguts	614
Llits socio-sanitaris i de salut mental	428
Places d'hospital de dia socio-sanitari	35
Places d'hospital de dia oncològic	8
Despeses	219,2 M€

UN DIA D'ACTIVITAT

Ingressos hospitalaris (inclou CMA)	82
Urgències	428
Sessions d'hospital de dia	116
Visites a consultes externes	1.470
Proves radiològiques	652
Correus/transaccions electròniques	10.194
Àpats servits	1.676
Alumnes a les aules	1.119
Persones circulant pels nostres centres	8.600

Millores assistencials i terciarització

L'IMAS es consolida com a **centre terciari de referència** gràcies a la incorporació de nova tecnologia i a la millora de l'oferta assistencial.

En aquest sentit, s'han iniciat les guàrdies de cap de setmana, rotatòries amb tres hospitals més, per atendre casos d'**hemorràgies subaracnoïdees**. D'aquesta patologia cerebrovascular, que provoca una hemorràgia entre el cervell i les membranes que el recobreixen, n'hi ha uns cinc-cents casos cada any a Catalunya. Per poder atendre'ls l'Hospital del Mar es dota de personal de guàrdia de Neurocirurgia, Neurologia, Anestesiologia i Infermeria, i de tecnologia diagnòstica com l'angiografia neurològica.

D'altra banda, s'han millorat les instal·lacions a l'**Institut d'Oncologia Radioteràpica** amb capçals multilàmines i programes moduladors d'intensitat que permeten fer tractaments més complexos en el mateix temps i repartir la dosi amb més precisió, preservant millor el teixit sa. I el servei de Digestologia ja disposa de la **càpsula endoscòpica**, una nova tècnica que permet la visualització de grans parts del tracte digestiu de difícil accés com ara l'intestí prim, gràcies a una càpsula electrònica i a un sistema de lectura informatitzada.

Els **avenços més destacats en oncologia** es refereixen a la descoberta d'un nou marcador molecular de resistència a la quimioteràpia en dones amb càncer de mama, resultat d'un estudi de l'Hospital del Mar, i a les noves estratègies en el tractament del càncer renal metastàtic, basat en l'ús combinat de noves molècules denominades "terapèutiques diana". Pel que fa al programa d'**intervencions complexes d'esquena** (artrodesis i reartrodesis), que es porta a terme a l'Hospital de l'Esperança ha permès l'atenció de 167 pacients.

S'ha incrementat l'oferta de places d'**hospitals de dia** relacionades amb les especialitats de Reumatologia, Pneumologia, Neurologia, Oncologia, Hematologia, Nefrologia, Cardiologia i Medicina Interna. L'horari d'Hemodinàmica s'ha ampliat i ara ja ofereix atenció durant 12 hores tots els dies laborables de la setmana. En l'àmbit sociosanitari, el Centre Fòrum ha triplicat l'activitat de l'hospital de dia.

Amb referència a l'**estació de treball mèdic**, s'ha consolidat a l'Hospital de l'Esperança i al Centre Fòrum, i es disposa de la incorporació de la imatge digital procedent de l'IDIMAS.

Aquest any, els **nous punts de guàrdia** posats en funcionament són els d'Oncologia-Hematologia i Medicina Interna-Geriatria.

Gestió clínica i continuïtat assistencial

Les **unitats funcionals oncològiques** permeten una atenció més centrada en el pacient per part d'uns equips necessàriament multidisciplinaris a l'hora d'abordar el diagnòstic, tractament i seguiment del càncer. Els indicadors obtinguts de les tres unitats funcionals (mama, colorectal i pulmó) mostren una tendència a disminuir l'estada mitjana i un increment dels casos incidents i de l'índex d'atracció. Pel que fa al temps entre el diagnòstic i el primer tractament, s'acompleixen els objectius del Pla de salut.

Per contribuir a millorar l'**anàlisi de la gestió clínica** es disposa del programa SISCLINIC, que ja està implantat en uns dos terços dels serveis mèdics.

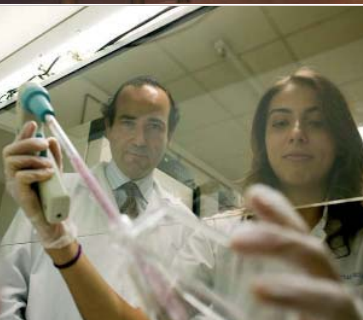
Els centres de l'IMAS treballen per assegurar la **continuïtat assistencial** del pacient dins dels serveis sanitaris, més enllà de la coordinació entre els nivells d'assistència primària i hospitalària. Això comporta una **pràctica clínica compartida** entre especialistes, infermeres, professionals de primària i també treballadors socials.

En aquesta coordinació primària-hospital destaquen els programes comuns d'insuficiència cardíaca, bronquitis crònica, infermeria d'enllaç, anticoagulació i urgències. La coordinació entre nivells també es dona en el circuit de **diagnòstic ràpid del càncer**, on les sospites des de les consultes de primària tenen prioritat en l'agenda dels especialistes.

El Programa de **coordinació a l'alta** preveu en el moment de l'ingrés d'un pacient els recursos que necessitarà en el moment de l'alta. El paper de la **infermera d'enllaç** és aquí cabdal, per la qual cosa està integrada en els equips assistencials de l'Hospital del Mar tot i que es tracta de personal pertanyent a l'atenció primària de l'ICS. El 2006 es van fer més de 1.500 coordinacions.

Els instituts de Geriatria (IAGS) i de Psiquiatria (IAPS), després del trasllat al Centre Fòrum, han consolidat les activitats assistencials amb un increment notable de l'Hospital de Dia Sociosanitari i una extensió de l'atenció primària de salut mental d'adults a Sant Martí i de la infantil i juvenil a Ciutat Vella.

L'IMIM-Hospital del Mar és un dels pols de recerca importants en l'àmbit de les ciències de la salut, com ho demostra el fet que és el centre de recerca sanitari espanyol que publica més proporció de treballs en col·laboració internacional.

Entre els projectes internacionals que porta a terme destaca el **Projecte Genomos**, que reuneix el grup més gran del món per a l'estudi genètic de l'osteoporosi i que té com a única representació espanyola els experts de l'equip format per l'IMIM-Hospital del Mar i la Universitat de Barcelona. Així mateix, la Unitat de Recerca en Lípids i Epidemiologia Cardiovascular (URLEC) ha presentat aquest any els últims resultats de l'estudi europeu **Euroolive**, que té com a objectiu posar fi al debat obert sobre el benefici associat al consum d'oli d'oliva verge a través de l'evidència científica i que, publicació rere publicació, ha demostrat els beneficis dels polifenols de l'oli d'oliva, així com els paràmetres sobre els quals actuen.

En l'àmbit de la recerca en salut mental destaca la coordinació europea de l'estudi internacional **World Mental Health Surveys** per part de la Unitat de Recerca en Serveis Sanitaris, que ha avaluat la situació de la salut pública mental en 17 països i ha aconseguit recopilar dades de quasi 85.000 persones d'arreu del món.

També és rellevant la participació de l'IMIM-Hospital del Mar en projectes d'àmbit nacional importants, amb un alt nivell de productivitat que el situa en la vuitena posició del rànquing de centres de major producció científica en l'àmbit sanitari de tot l'Estat espanyol i en la quarta posició de Catalunya.*

Actualment, la **recerca de l'IMAS** està immersa en un projecte de reestructuració amb una nova direcció i unes noves instal·lacions, en el marc de les sinergies i oportunitats que ofereix l'edifici del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB).

* Camí J, Suñén-Piñol E i Mendez-Vasquez RI. *Mapa bibliomètric de Espanya 1996-2004: Biomedicina y Ciencias de la Salud*. Informe del Instituto de Salud Carlos III-Fondo de Investigación Sanitaria.

Dins dels projectes de **millora de la qualitat**, el 2006 es van impulsar 19 objectius, 14 dels quals s'han assolit. Pel que fa als ajuts destinats a incentivar la participació dels professionals en la millora de la qualitat, coneguts com a "projectes estrella", hi destaquen els de millora en la informació i el suport als cuidadors i pacients amb ictus, l'avaluació i aplicació del consentiment informat i la valoració de la satisfacció dels pacients de cirurgia major ambulatoria intervinguts per otorinolaringologia i cirurgia de mama. Per al 2007 opten als ajuts de "projectes estrella" els que se centren en la millora de la qualitat d'informació als pacients, l'atenció intercultural, la cultura preventiva i d'altres relacionats amb la pràctica assistencial (rehabilitació i insuficiència cardíaca, sèpsies, anèmia preoperatoria i l'ús d'antibiòtics, entre d'altres).

L'Hospital del Mar i l'Hospital de l'Esperança s'han situat com els **millors hospitals** d'Espanya en la categoria de centres amb especialitats de referència, que inclou aquells hospitals generals i/o universitaris de menys de 600 llits. Els hospitals d'aquest estudi TOP 20 obtenen un 15% menys de mortalitat, un 11% menys de complicacions, un 4% menys de readmissions i una estada mitjana un 11% més curta que la resta de centres participants.

Altres **premis destacats** són els tres que ha rebut el Servei de Cirurgia General de mans de l'Associació Espanyola de Cirurgians (AEC) al millor treball espanyol en recerca quirúrgica, la beca per a residents i la beca "hispanoamericana" que permetrà l'estada d'un metge xilè al nostre hospital; el reconeixement al millor treball espanyol publicat en una revista mèdica estrangera per un article sobre el càncer colorectal hereditari no associat a poliposi, i els premis a la Innovació Organitzativa de la Generalitat i del Consell de la Formació Professional de Barcelona atorgats als alumnes de l'Escola Bonanova pels millors projectes en empreses de pràctiques.

Solidaritat, cultura, comunitat

En el marc del programa de l'IMAS de foment de la **participació dels ciutadans** en els seus hospitals, s'impulsa la col·laboració amb diferents entitats de suport als pacients. Així, els dermatòlegs ho han fet amb la campanya de l'Associació Espanyola contra el Càncer (AECC) per tal de **sensibilitzar la població sobre el càncer de pell**. També en l'àmbit oncològic l'Hospital del Mar va acollir la Segona Trobada de Voluntaris Oncològics de la Federació Catalana d'Entitats contra el Càncer, que aposta per contribuir a la millora de l'assistència integral dels pacients i familiars i, en conseqüència, de la seva qualitat de vida.

Així mateix, s'ha participat en la celebració del **Dia Mundial de la Sida**, que es va aprofitar per posar de manifest que la interrupció del tractament antiretroviral empitjora la progressió de la malaltia segons els resultats d'un estudi impulsat pel National Institute of Allergy and Infectious Diseases dels Estats Units en què participa l'Hospital del Mar.

La col·laboració amb **Ràdio Ciutat Vella** ha permès projectar a la ciutadania tant aspectes d'educació sanitària i promoció de la salut com d'altres de caràcter institucional que acaben tenint una repercussió sobre la població, com ara l'ampliació de l'Hospital del Mar.

En l'estratègia de **fomentar l'autonomia dels pacients** en la pròpia salut destaca el **projecte EMILIA**, orientat a proporcionar eines d'autocapacitació als malalts mentals amb trastorns bipolars i esquizofrènia amb l'objectiu d'evitar-ne l'exclusió social.

La inauguració de la **biblioteca per a usuaris del Centre Fòrum** Hospital del Mar va tenir lloc en el marc de la celebració de la diada de Sant Jordi i va ser un acte més de les celebracions culturals que vinculen l'IMAS amb la comunitat, com les tradicionals **mostres fotogràfiques i de pintura** que converteixen diferents espais de l'Hospital del Mar i l'Hospital de l'Esperança en una galeria oberta a l'art.

El foment de la comunicació interna i externa

La satisfacció dels usuaris respecte de l'atenció que reben augmenta si hi ha una informació adequada. Amb aquest objectiu s'ha fet un pas endavant en l'**acollida als pacients i els seus familiars** millorant els processos d'informació al Servei d'Urgències i a l'àrea quirúrgica, com també amb la prova pilot d'acollida personalitzada als pacients amb ingressos programats.

Des del mes de juliol de 2006 es distribueix trimestralment una publicació de caràcter intern que de manera resumida posa al dia els treballadors sobre els fets més rellevants dels centres i professionals de l'IMAS, tant en aspectes assistencials com socials i comunitaris. El format reduït i àgil justifica el nom que s'ha escollit: **L'IMAS a la butxaca**.

Una iniciativa innovadora en el foment de la participació dels professionals i d'estímul de les relacions internes va ser l'enregistrament del disc **Música per compartir**, a partir del concert celebrat amb motiu de les festes de Nadal en què diversos grups de professionals van enregistrar versions de les seves cançons predilectes amb un alt nivell de qualitat.

En l'àmbit de la **mediació intercultural**, l'IMAS s'ha incorporat com a membre de la Task Force on Migrant-Friendly Hospitals de l'OMS. Cal recordar que a través del programa de mediació dels hospitals de l'IMAS s'atenen persones de més de cent nacionalitats.

Fem més gran el Mar

El Departament de Salut i l'Ajuntament de Barcelona, les dues institucions representades en el Consell d'Administració de l'IMAS, van signar un conveni que aprova una inversió de 42 milions d'euros per finançar les dues primeres fases del projecte d'**ampliació de l'Hospital del Mar**, que es desenvoluparan en els propers quatre anys. L'ampliació permetrà duplicar la superfície del centre amb el consegüent acostament del serveis als usuaris i la millora del confort, alhora que es concentraran al màxim els recursos per obtenir més funcionalitat i sinergies entre serveis i es milloraran les condicions en els espais de treball dels professionals.

Augmentaran de 400 a 468 els llits convencionals i els 20 actuals de l'UCI arribaran a 48. Hi haurà cinc noves sales de parts que s'afegiran a les dues actuals, a més de 16 quiròfans (sis més que ara) i els boxs d'Urgències gairebé es triplicaran fins a un total de 60. A més, es passarà de 69 a 90 consultes externes i les 35 places d'hospital de dia es convertiran en 75.

Una actuació prèvia al Pla d'ampliació de l'Hospital ha estat la **remodelació de l'àrea quirúrgica del servei d'Urgències**. Aquest nou espai, ubicat davant de la Sala d'Observació d'Urgències, disposa de dos boxs per a urgències de Cirurgia, dos per a Cirurgia Ortopèdica i Traumatologia i cinc llits d'observació per a malalts d'especialitats quirúrgiques.

La importància de la formació i la docència

La Universitat Autònoma de Barcelona ha estat aquest any el centre que més llicenciats ha situat entre els cent **primers classificats del MIR**, amb deu estudiants. Tres d'aquests són alumnes de la Unitat Docent de l'IMAS (UDIMAS). Pel que fa a l'**oferta de places de MIR** a l'IMAS, s'ha acreditat per primera vegada Cardiologia i hi ha una plaça tant a Rehabilitació com a Salut Pública, alhora que s'han iniciat els tràmits per reacreditar el Laboratori de Referència de Catalunya. Amb aquests increments, les places de MIR ja són 170.

L'**Escola Bonanova** s'ha convertit en un dels dos primers centres integrals de Formació Professional de Barcelona amb l'objectiu d'integrar la formació professional ocupacional, la formació contínua i la formació inicial per donar resposta a les necessitats de qualificació i facilitar un aprenentatge de qualitat al llarg de tota la vida professional.

Entre l'extensa activitat de cursos i jornades cal destacar la celebració de la **10a Jornada sobre el càncer de mama**, on es van presentar resultats que mostren com ha disminuït la mortalitat de les dones amb càncer de mama i que gràcies a les més de 125.000 mamografies realitzades pel Programa de detecció precoç de l'IMAS, pioner a Catalunya i començat ja fa deu anys, s'han diagnosticat més de 550 casos, en el 80% dels quals les dones afectades han conservat el pit.

Prop de 2.300 persones han participat en 116 cursos del programa de formació continuada, amb un total de gairebé **30.000 hores de formació**. Cal destacar l'augment de les subvencions del Forcem per a aquestes activitats.

D'altra banda, l'Escola d'Infermeria del Mar, la Unitat Docent de l'IMAS (Universitat Autònoma de Barcelona) i la Universitat Pompeu Fabra (UPF) han acordat un Pla funcional per a un nou projecte arquitectònic a l'antic edifici que ocupava l'IMIM. Aquesta construcció acollirà els estudis de Medicina de la UDIMAS, els de Biologia de la UPF i els de l'Escola d'Infermeria del Mar, adscrita a la UPF, i sumarà l'activitat de docència a les ja existents de recerca i assistència del PRBB i l'Hospital del Mar.

IMAS. Institut Municipal d'Assistència Sanitària
Edifici Hospital del Mar / Passeig Marítim, 25-29, planta 10 / 08003 Barcelona / Tel. 93 248 32 64 / Fax 93 248 32 64 / info@hospitaldelmar.cat / www.hospitaldelmar.cat

hospitaldelmar